

Udhëzuesi i vlerësimit krahasues (Benchmarking): Integrimi i Kontabilitetit të Sektorit Publik dhe Statistikat e Financave të Qeverisë

Adresimi i dallimeve midis Standardeve Ndërkombëtare të
Kontabilitetit të Sektorit Publik, Statistikat e Financave të
Shtetit dhe Sistemit Evropian të Llogarive

Maj 2019

Banka Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim / Banka Botërore

1818 H Street NW

Washington DC 20433

Telefoni: 202-473-1000

Faqja zyrtare: www.worldbank.org

Ky punim është produkt i stafit të Bankës Botërore me kontribute të jashtme. Gjetjet, interpretimet dhe përfundimet e shprehura në këtë punë nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e Bankës Botërore, të Bordit të Drejtorëve Ekzekutivë, apo të qeverive që ata përfaqësojnë.

Banka Botërore nuk garanton saktësinë e të dhënave të përfshira në këtë punim. Kufijtë, ngjyrat, emërtimet dhe informacione të tjera të paraqitura në çdo hartë në këtë punim nuk nënkuptojnë ndonjë gjykim nga ana e Bankës Botërore në lidhje me statusin ligjor të ndonjë territori ose miratimin ose pranimin e kufijve të tillë.

Të drejtat dhe lejet

Materiali në këtë vepër i nënshtrohet të drejtës së autorit. Për shkak se Banka Botërore inkurajon shpërndarjen e njohurive të saj, kjo punë mund të riprodhohet, tërësisht ose pjesërisht, për qëllime jo komerciale, përderisa që është dhënë atribuiimi i plotë.

Çdo kërkesë për të drejtat dhe licencat, duke përfshirë të drejtat subsidiare, duhet t'i drejtohet Botimeve të Bankës Botërore, Grupit të Bankës Botërore, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, SHBA; faks: 202-522-2625; e-mail: pubrights@worldbank.org.

Udhëzuesi i vlerësimit krahasues (Benchmarking): Integrimi i Kontabilitetit të Sektorit Publik dhe Statistikat e Financave të Qeverisë

Adresimi i dallimeve midis Standardeve Ndërkombëtare të
Kontabilitetit të Sektorit Publik, Statistikat e Financave
të Shtetit dhe Sistemit Evropian të Llogarive

Maj 2019

Programi për Kontabilitetin dhe Raportimin në Sektorin Publik (PULSAR)

Menaxhohet nga:

CFRR
**Centre for Financial
Reporting Reform**

Bashkëfinancohet nga:

 **Federal Ministry
Republic of Austria
Finance**

 **Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra**

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Mirënjohje

Ky udhëzues i krahasimit është produkti i dytë i njohurive nga Komuniteti i Praktikës për Kuadrin e Raportimit Financiar të Programit të Kontabilitetit dhe Raportimit të Sektorit Publik (PULSAR). Ai u hartua me mbështetjen e Universitetit të Shkencave të Aplikuara të Zyrihut (ZHAW), praktikuesve të statistikave të financave të qeverisë dhe ekspertëve ndërkombëtarë.

KP-KRF njeh punën e kontribuesve në vijim: André Schwaller (Administrata Federale e Financave Zvicerane), Abbas Kizilbash dhe Arman Vatyan (Banka Botërore), Andreas Bergmann, Sandro Fuchs dhe Pascal Horni (ZHAW).

KP-KRF do të dëshironte gjithashtu të shprehë mirënjohjen për komentuesit në vijim: Keith Hayes (Eurostat), Deon Tanzer (FMN), Ian Carruthers (BSNKSP), Thomas Müller-Marqués Berger (Grupi Konsultativ Konsultativ i BSNKSP) dhe Antonia Grafl dhe Bonnie Sirois (Banka Botërore).

Parathënie

Programi PULSAR, i lansuar në vitin 2017 është një program rajonal dhe në nivel të vendor për 13 vendet përfituese në Evropë dhe Azinë Qendrore. Qëllimi i tij është të mbështesë kontabilitetin e sektorit publik dhe raportimit financiar, në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe në përputhje me praktikën e mira. Kjo me qëllim që të përmirësohet llogaridhënia, transparencja dhe performanca e qeverisë.

Objektivat dhe fushëveprimi i Programit PULSAR përcaktohen bashkërisht nga Partnerët e PULSAR - Austria, Zvicra dhe Banka Botërore. Partnerët gjithashtu sigurojnë mbështetje institucionale për zbatimin e projektit dhe mobilizojnë burimet e nevojshme për aktivitetet e programit. Vendet përfituese ndihmojnë në formimin e programit përmes platformave të bashkëpunimit rajonal si dhe kontributit për dy Komunitetet e Praktikës të fokusuara në kornizat e raportimit financiar dhe atë të arsimit. Në të njëjtën kohë, KP-KRF mbështet zyrtarët qeveritarë në zhvillimin e strategjive dhe udhërrëfyesve në procesin e reformave dhe si dhe ndihmon në përcaktimin dhe zbatimin e legjislacionit të përmirësuar, standardeve, dhe sistemeve të TI në vendet përkatëse.

Udhëzuesi i Benchmarking për Integrimin e Kontabilitetit të Sektorit Publik dhe Statistikave të Financave të Qeverisë ka për qëllim të informojë praktikuesit në reformat e kontabilitetit të sektorit publik duke theksuar ngjashmëritë dhe dallimet midis Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik dhe Udhëzimeve të Raportimit të Statistikave të Financave Qeveritare si psh. Manuali i Statistikave të Financave të Fondit Monetar Ndërkombëtar (GFSM 2014) dhe Sistemi Evropian i Llogarive (ESA 2010). Ky Udhëzues lehtëson një pamje të integruar të dy grupeve të udhëzimeve të raportimit dhe përshkruan një proces për t'i përafruar ato. Gjithashtu diskuton sfidat themelore dhe strategjitë përkatëse të zbutjes së rreziqeve.

Në prezantimin e Manualit të çështjeve kyçe konceptuale janë konsideruar përputhshmëritë me udhëzimet teknike të kornizave referuese. Sidoqoftë, rekomandohet që burimet origjinale të konsultohen në lidhje me çështjet teknike specifike në lidhje me njohjen, matjen dhe shpalosjen sipas SNKSP dhe ESA 2010 ose GFSM 2014.

Përmbledhje Ekzekutive

Kontabiliteti i Sektorit Publik (KSP) dhe Statistikat e Financave të Shtetit (SFSH) përmbushin qëllime të ndryshme gjatë një cikli të menaxhimit financiar publik. KSP është i përqendruar në regjistrimin dhe paraqitjen e informacionit financiar mbi performancën financiare dhe pozitën financiare të njësive të sektorit publik. SFSH është kryesisht e lidhur me përcaktimin e ndikimit të qeverisë në ekonomi dhe shërben si input për raportimin makroekonomik. Prandaj, KSP dhe SFSH kanë modele të ndryshme që përcaktojnë parimet e tyre të njohjes dhe matjes / vlerësimit, të cilat janë të paraqitura në korniza të veçanta referimi.

Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik (SNKSP), si të vetmet standarde të kontabilitetit të pranuara botërisht, të përshtatura për specifikat e sektorit publik, përbëjnë udhëzimet de facto të raportimit të KSP. SNKSP-të janë të përshtatshme për përpilimin e SFSH sipas ESA 2010 dhe / ose GFSM 2014, edhe pse hapat e harmonizimit janë të nevojshme për shkak të modeleve të ndryshme. SNKSP, ESA 2010, dhe GFSM 2014 të gjitha përdorin bazën akruale. Meqenëse SFSH përdor informacionin e KSP si burim, përpilimi i të dhënave adekuate statistikore lehtësohet nga aplikimi i SNKSP.

SNKSP dhe SFSH kanë kufij të ndryshëm raportimi. SNKSP përdor konceptin e kontrollit, duke kërkuar konsolidimin e të gjitha subjekteve të kontrolluara, përfshirë entitetet jashtë buxhetit, ndërmarrjet shtetërore dhe varësisht nga shkalla e delegimit të pushtetit, edhe qeveritë kombëtare. Njohja sipas SFSH dallon nga SNKSP për shkak se koha përcaktohet nga koha aktuale e një ngjarjeje ekonomike. Matja në SFSH ndërtohet mbi vlerat aktuale të tregut ose një përfaqësues adekuat, ndërsa SNKSP lejon baza të tjera. Këto ndryshime bëjnë të nevojshme rregullimet në procesin e përpilimit të SFSH.

Për të lehtësuar kalimin e të dhënave nga SNKSP tek SFSH, pajisjet e përkthimit të të dhënave duhet të zhvillohen si mjete mbështetëse për përpiluesit e të dhënave të SFSH. Këto mund të jenë tabela të thjeshta, udhëzime në formë të një manuali ose aplikacione softuerike më të sofistikuara. Përveç kësaj, aplikimi i një plani kontabël (PK) në KSP, e cila (replace with i cili) është referuar tërësisht me nomenklaturën e kornizave referuese statistikore, mund të lehtësojë përgatitjen e SFSH.

Përmbajtja

Mirënjohje.....	4
Parathënie	5
Përmbledhje Ekzekutive	6
Fjalor.....	9
Prezantimi i Udhëzuesit.....	10
Hyrje në statistikat të sektorit publik dhe të financave qeveritare	12
Nga kontabiliteti i sektorit publik drejt statistikave të financave të qeverisë - çështjet konceptuale	16
Integrimi i statistikave të sektorit publik dhe financave qeveritare në një cikël të menaxhimit financiar publik.....	27
Nga kontabiliteti i sektorit publik drejt statistikave të financave të qeverisë - procesi i harmonizimit	29
Sfidat praktike dhe strategjitë zbutëse	34
Referencat	37
Shtojca	38

Lista e figurave

Figura 1: Përmbledhje e kornizave aktuale të referencës.....	13
Figura 2: Përcaktimi i sektorit të përgjithshëm qeveritar.....	19
Figura 3: Perspektivat e konsolidimit dhe kufijtë e raportimit.....	21
Figura 4: Llogaritja e sektorit publik dhe statistikave të financave qeveritare në një cikël holistik të menaxhimit financiar publik	27
Figura 5: Modeli i procesit të referencës për përpilimin e statistikave të financave qeveritare.....	29

Lista e tabelave

Tabela 1: Krahasimi i kornizave aktuale të referencës në lidhje me objektivin, fushëveprimin, zbatueshmërinë dhe autoritetin.....	13
Tabela 2: Në një vështrim të shkurtër: Objektivat dhe paradigmat e Statistikave Financiare të Qeverisë dhe Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik.....	17
Tabela 3: Në një paraqitje të shkurtër: Koncepti i entitetit i Statistikave të Financave Qeveritare dhe Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik	18
Tabela 4: Në shikim të parë: Perspektivat e konsolidimit të Statistikave të Financave të Qeverisë dhe Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik	20
Tabela 5: Kriteret e njohjes: Dallimet konceptuale	22
Tabela 6: Selected practical examples	22
Tabela 7: Kriteret e matjes: Dallimet konceptuale	26
Tabela 8: Selected practical examples	26

Fjalor

BE	Bashkimi European
BSNKSP	Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik
ESA	Sistemi Evropian i Llogarive Kombëtare dhe Rajonale
Eurostat	Zyra Statistikore e Komuniteteve Europiane
FMN	Fondi Monetar Ndërkombëtar
GFSM	Government Finance Statistics Manual (of the IMF)
KFQ	Klasifikimi i Funksioneve të Qeverisë
KP-KRF	Komuniteti i Praktikës për Kuadrin e Raportimit Financiar
KSP	Kontabiliteti i sektorit publik
MFP	Menaxhimi i Financave Publike
MGDD	Manuali për deficitin dhe borxhin shtetëror (zbatimi i ESA 2010)
PBB	Produkti i Brendshëm Bruto
PDT	Procedura e deficitit të tepërt
PK	Plani kontabël
PPP	Partneritetet Publike Private
PPPK	Parimet Përgjithësisht të Pranuara Kontabël
PULSAR	Programi për Kontabilitetin dhe Raportimin në Sektorin Publik
RFQP	Raportet financiare për qëllime të përgjithshme
SEKSP	Standardet Evropiane të Kontabilitetit të Sektorit Publik
SFSH	Statistikat Financiare Shtetërore
SLLK	Sistemi i llogarive kombëtare
SNKSP	Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik
SNRF	Standardet ndërkombëtare të raportimit financiar
SQP	Sektori i qeverisjes së përgjithshme
ZHAW	Universiteti i Shkencave të Aplikuara i Zyrihut

Prezantimi i Udhëzuesit

Konteksti

Menaxhimi dhe administrimi i financave publike kërkon një fokusim më të madh në aspektet kyçe të transparencës, llogaridhënies dhe performancës. Informacioni financiar dhe ekonomik i saktë dhe i dokumentuar mundëson vendimmarrësit administrativë dhe politikë të marrin vendime të informuara për planifikimin e politikave, përgatitjen e buxhetit, kontrollin e ekzekutimit të buxhetit, monitorimin e performancës fiskale dhe menaxhimin e borxhit.

Qeveritë prodhojnë dy lloje kryesore të informacionit financiar ex-post, përkatësisht:

- **Kontabiliteti i sektorit publik (KSP) për llogaridhënie dhe vendimmarrje** në nivel njësie, duke përfshirë të gjithë raportimin e qeverisë. KSP u udhëhoq tradicionalisht nga legjislacioni kombëtar / lokal i kontabilitetit, gjë që çoi në praktika heterogjene të kontabilitetit në të gjithë globin. Me zhvillimin e SNKSP, siç përcaktohet nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik (BSNKSP), po rritet harmonizimi i praktikave ndërkombëtare të kontabilitetit. SNKSP aktualisht janë të vetmet standarde kontabël të njohura ndërkombëtarisht të përshtatura për specifikat e sektorit publik dhe zbatohen direkt ose indirekt nga organizata të ndryshme, si dhe nga qeveritë kombëtare dhe nën-kombëtare. Prandaj, SNKSP-të përdoren në këtë udhëzues krahasues si

korniza kryesore e referencës për KSP, duke pranuar se ka raste kur qeverive mund t'u kërkohej të jenë në përputhje me standardet lokale të kontabilitetit që ndryshojnë (tërësisht ose pjesërisht) nga SNKSP. Nga perspektiva e llogaridhënies, KSP gjithashtu përfshin raportimin dhe ekzekutimin e buxhetit, i cili zakonisht sigurohet përmes zbulimit të shumave të krahasimit brenda pasqyrave financiare të fundvitit, siç përcaktohet nga SNKSP 24.¹

- **Statistikat financiare shtetërore (SFSH)** në sektorin e qeverisjes së përgjithshme (SQP) për qëllime të analizës dhe monitorimit fiskal. SFSH përshtatet në kuadrin e përgjithshëm të kontabilitetit për statistikë makroekonomike të përcaktuara në Sistemin e Llogarive Kombëtare 2008 (SLLK), standardin ndërkombëtar statistikor për llogaritë kombëtare të miratuara nga Komisioni Statistikor i Kombeve të Bashkuara. SLLK siguron një përshkrim të hollësishëm dhe sistematik të ekonomisë kombëtare dhe komponentëve të saj. Udhëzimet tjera statistikore makroekonomike të njohura ndërkombëtarisht janë të harmonizuara me SLLK deri në shkallën e mundshme, duke mbetur në përputhje me objektivat specifike të tyre. Këto përfshijnë versionin aktual të udhëzimeve të shpallura nga Bashkimi Evropian (BE) për llogaritë kombëtare, ESA, si dhe GFSM.

¹ SNKSP 24 përcakton paraqitjen e një krahasimi të buxhetit dhe shumave faktike ose si kolonë shtesë në pasqyrën parësore financiare ose nëpërmjet zbulimit të një deklarate të veçantë të dedikuar brenda grupit të plotë të pasqyrave financiare.

Ekziston një lidhje e ngushtë midis KSP dhe SFSH pasi ato lidhen proceduralisht brenda ciklit të menaxhimit financiar publik (MFP) dhe udhëzimet e tyre mbi raportimin janë konvergjente. Si e vetmja kornizë specifike kontabël e sektorit publik botëror, SNKSP lehtëson përgatitjen e SFSH. Duke përdorur këtë logjikë, kontabiliteti i sektorit publik në masë të madhe përmirëson të dhënat burimore të nevojshme për të përpiluar raportet e SFSH. Edhe pse ekziston një marrëdhënie e ngushtë dhe një mbivendosje e konsiderueshme midis udhëzimeve të raportimit të SNKSP dhe SFSH, ekzistojnë gjithashtu disa dallime konceptuale të rëndësishme midis tyre, megjithëse këto janë të ndërlidhura.

- Ky udhëzues i vlerësimit krahasues (Benchmarking) synon të lehtësojë një pamje të integruar të KSP dhe SFSH, me fokus në SNKSP, ESA (2010) dhe GFMS (2014) dhe thekson paradigmat themelore, lidhjet, ngjashmëritë dhe dallimet konceptuale. Ai gjithashtu përshkruan një proces për të pajtuar këto udhëzime të ndryshme të raportimit dhe diskuton sfidat themelore dhe strategjitë përkatëse të zbutjes.
- Ai do të ndihmojë vendet përfituese të PULSAR që planifikojnë ose ndërmarrin reforma të KSP për të kuptuar më mirë ndërveprimin midis SNKSP dhe SFSH dhe për të përdorur sinergji dhe larguar mbivendosjet potenciale, e tëra kjo për të konfiguruar më mirë kornizat e tyre të kontabilitetit dhe sistemet e raportimit.

Hyrje në statistikat të sektorit publik dhe të financave qeveritare

Përmbledhje e kornizave aktuale të referencës

Ekziston një grup i gjerë i kornizave të referencës, të gjitha të orientuara drejt rritjes së vlefshmërisë, besueshmërisë dhe dobisë së informacionit financiar publik në një kontekst global. Kornizat aktuale të referencës mund të klasifikohen gjerësisht në tre grupe kryesore:

- *Korniza statistikore për llogaritë kombëtare* (SLLK 2008 dhe ESA 2010) ndërtojnë korniza gjithëpërfshirëse për statistikat makroekonomike, duke u fokusuar në ekonominë kombëtare dhe aktorët e saj, përfshirë SQP dhe sektorët e tjerë të ekonomisë².
- *Kuadrat e SFSH* (gjegjësisht GFSM 2014 dhe ESA 2010 përfshirë MGDD) përpilojnë të dhëna të sistemuara dhe të harmonizuara për SQP për të mbështetur mbikëqyrjen fiskale dhe analizën e politikave.
- *Standardet e Kontabilitetit të Sektorit Publik* (p.sh SNKSP) adresojnë nevojat e raportimit financiar të subjekteve të sektorit publik në mbarë botën.

Standardet dhe udhëzimet përkatëse të këtyre tre grupimeve ndryshojnë jo vetëm në lidhje me qëllimin e tyre themelor, por edhe në lidhje me fushëveprimin dhe autoritetin.

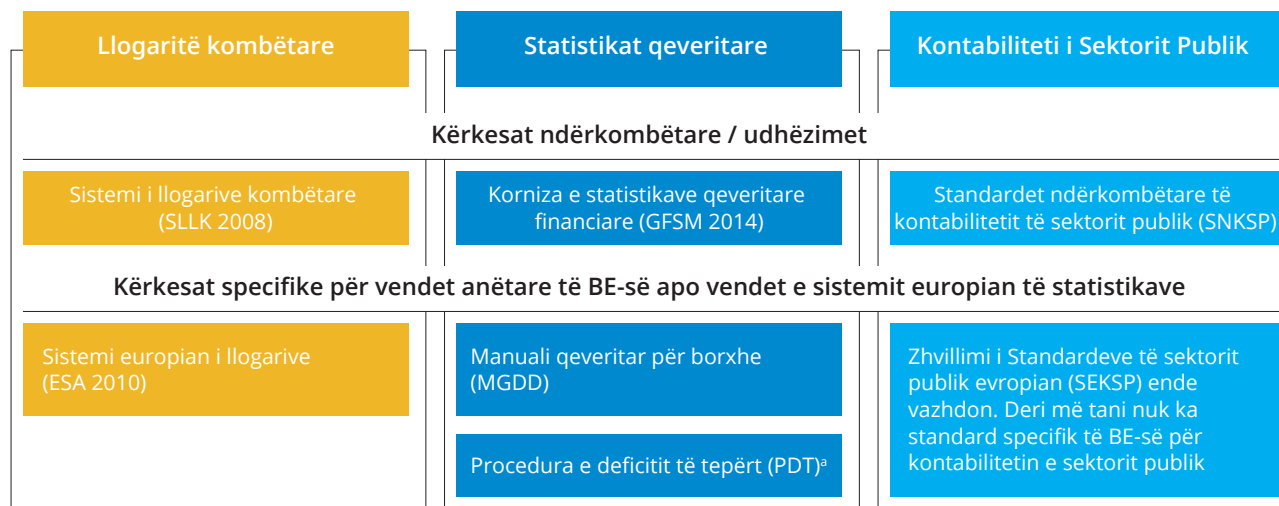
Marrëveshjet detyruese për raportim statistikor ekzistojnë veçanërisht për Shtetet Anëtare të BE-së në kontekstin e mbikëqyrjes fiskale të BE-së, siç është diskutuar në paragrafët e mëposhtëm³.

Jo të gjitha vendet po përdorin kornizat referuese statistikore më të fundit, megjithëse shumica e vendeve përfituese të PULSAR dhe fqinjëve rajonal janë në proces të zbatimit të ESA 2010 dhe / ose GFSM 2014. Sa i përket kornizave të kontabilitetit, shumica e vendeve përfituese të PULSAR dhe fqinjëve rajonal mbështeten në legjislacionin / standardet e tyre kombëtare. Këto ndryshojnë në shtrirjen e përputhjes me njohjen, matjen dhe praktikën e zbulimit të përputhshmërisë me SNKSP. Figura 1 paraqet një pasqyrë të kornizave aktuale të referencës, duke diferencuar kërkesat / udhëzimet ndërkombëtare dhe kërkesat specifike të zbatueshme për komunitetin e Sistemit Evropian të Statistikave. Një analizë më e gjerë e zhvillimeve historike përfshirë versionet e mëparshme të kornizave të raportimit statistikor mund të gjenden në Shtojcën 1.

2 SLLK 2008 (para 1.10) ndan ekonominë e përgjithshme në: korporatat jofinanciare, korporatat financiare, njësitë e qeverisë, fondet e sigurimeve shoqërore, institucionet jofitimprurëse dhe familjet.

3 Megjithatë, në lidhje me kontabilitetin e sektorit publik nuk ekzistojnë rregullime dhe regjime detyruese brenda BE-së dhe Shtetet Anëtare janë të lira në përpunimin e parimeve dhe politikave të tyre të kontabilitetit. Procesi i zhvillimit të standardeve të harmonizuara Europiane të Kontabilitetit të Sektorit Publik (SEKSP) është ende në proces. Që nga prilli i vitit 2019, SEKSP-i i parashikuar përbëhet vetëm nga një draft kornizë konceptuale që siguron një sërë konceptesh dhe përkufizime.

Figura 1: Përmbledhje e kornizave aktuale të referencës

a) Raportimi i procedurave të deficitit të tepërt aplikohet vetëm për vendet nën regjimin e mbikëqyrjes fiskale të BE-së (dmth. Shtetet Anëtare të BE-së). Kjo është në thelb vetëm një produkt statistikor specifik i SFSH dhe nuk përshkruan një kuadër referimi në të drejtën e tij.

Burimi: ZHAW, 2018

Krahasimi i kornizave aktuale të referencës

Tabela 1 prezanton kornizat aktuale të referencës dhe vë në dukje objektivin, fushëveprimin, aplikueshmërinë dhe autoritetin e tyre. Kjo përbën një hap të parë të rëndësishëm për të analizuar, krahasuar dhe diferencuar llogaritë kombëtare, SFSH dhe KSP në një nivel më të detajuar teknik.

Tabela 1: Krahasimi i kornizave aktuale të referencës në lidhje me objektivin, fushëveprimin, zbatueshmërinë dhe autoritetin

	Objektivi dhe fushëveprimi	Zbatueshmëria dhe Autoriteti
Llogaritë kombëtare		
SLLK 2008	SLLK 2008 është korniza statistikore e miratuar ndërkombëtarisht, e cila siguron një listë të plotë, konsistente dhe të integruar të llogarive makroekonomike për hartimin e politikave, analizën ekonomike dhe marrjen e vendimeve. Rekomandimet janë shprehur në terma të një sërë konceptesh, përkufizimesh, klasifikimesh dhe rregulla kontabël që përbëjnë standardin e pranuar ndërkombëtarisht për matjen e elementëve të tillë si bruto produkti vendor (BPV) që është treguesi më i shpeshtë i performancës ekonomike. (shih SLLK 2008 para 1.1)	SLLK 2008 është prodhuar dhe lëshuar nën patronazhin e Kombeve të Bashkuara, Komisionit Evropian, Organizatës për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik, Fondit Monetar Ndërkombëtar (FMN) dhe Grupit të Bankës Botërore. SLLK-ja e vitit 2008 është e destinuar për përdorim nga të gjitha vendet, duke u hartuar për të përshtatur nevojat e vendeve në faza të ndryshme të zhvillimit ekonomik. Të gjitha vendet inkurajohen që të hartojnë dhe raportojnë llogaritë e tyre kombëtare në bazë të SLLK të vitit 2008 sa më shpejt që të jetë e mundur.

	Objektivi dhe fushëveprimi	Zbatueshmëria dhe Autoriteti
Llogaritë kombëtare		
ESA 2010	ESA 2010 është një kornizë statistikore e pajtueshme ndërkombëtarisht për një përshkrim të hollësishëm dhe sistematik të një ekonomie të përgjithshme. Si e tillë, ESA 2010 është gjerësisht në përputhje me SLLK 2008 në lidhje me konceptet, përkufizimet, rregullat e kontabilitetit dhe klasifikimet. Ndërkohë që përputhshmëria ndërkombëtare, ESA 2010, ndër të tjera, luan një rol jetësor në monitorimin dhe udhëheqjen e politikëbërjes makroekonomike dhe monetare të eurozonës dhe përcaktimin e kriterëve të konvergjencës për bashkimin ekonomik dhe monetar në aspektin e shifrave kombëtare të llogarive, dhënien e mbështetjes financiare rajoneve në BE ose përcaktimin e burimeve vetanake të buxhetit të BE. (shih ESA 2010 para.19)	ESA 2010 është prodhuar dhe lëshuar nga Zyra Statistikore e Komuniteteve Evropiane (Eurostat). Për të siguruar që konceptet, metodologjitë dhe rregullat e kontabilitetit të përcaktuara në ESA 2010 të zbatohen në mënyrë strikte, ESA 2010 u miratua në formën e një rregulloreje të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit në 2013 (Rregullorja [BE] Nr 549/2013). Kështu, ESA 2010 rregullon një metodologji për të siguruar krahasueshmërinë e agregateve të llogarive kombëtare dhe një program të detyrueshëm të transmetimit të të dhënave për të gjitha shtetet anëtare të BE-së, si dhe anëtarët e Sistemit Evropian të Statistikave.
Statistikat e financiare shtetërore		
GFSM 2014	GFSM 2014 siguron një kuadër të harmonizuar analitik për raportimin dhe analizimin e financave të qeverisë, pas një perspektive akruale. Kuadri i SFSH është i dizajnuar për të siguruar një kornizë gjithëpërfshirëse konceptuale dhe raportuese të përshtatshme për analizimin dhe vlerësimin e politikës fiskale, veçanërisht punën e SQP dhe sektorin publik më të gjerë të çdo ekonomie (GFSM 2014 para 1.2). GFSM 2014 harmonizon sistemin e përdorur për të raportuar statistikë fiskale me sistemet e tjera statistikore makroekonomike më së shumti me SLLK 2008 (GFSM 2014 para 1.8) dhe mbulimi lidhet me SQP (GFSM 2014) të përcaktuar aty.	GFSM 2014 është përgatitur dhe publikuar nga FMN. Ai përbën bazën për paraqitjen e të dhënave fiskale të vendit anëtar, analizën e politikave fiskale, zhvillimin dhe monitorimin e programeve të shëndosha fiskale dhe kryerjen e mbikëqyrjes së politikave ekonomike. Vendet anëtare të FMN nxiten të miratojnë udhëzimet e doracakut si bazë për hartimin dhe shpërndarjen e të dhënave të SFSH, si dhe për raportimin e këtij informacioni tek FMN.

	Objektivi dhe fushëveprimi	Zbatueshmëria dhe Autoriteti
MGDD	MGDD jep udhëzime për trajtimin e duhur të çështjeve të SFSH dhe është një plotësim i domosdoshëm për ESA 2010 dhe një mjet i rëndësishëm për statisticienët dhe specialistët që merren me çështjet e financave publike. MGDD mbështet një kuptim më të mirë të metodologjisë së aplikuar në të dhënat e financave qeveritare për PDT, fillimisht të përcaktuar nga Traktati i Mastroitit dhe aktualisht i përcaktuar në versionin e konsoliduar të vitit 2012 të Traktatit për Funkcionimin e Bashkimit Europian (neni 126).	Përveç ESA 2010, Eurostat publikon zbatimin e MGDD - ESA. Ai përmban rregulla metodologjike detyruese për të përpiluar të dhënat e borxhit dhe të deficitit të qeverisë siç kërkohet në kuadër të PDT. 479/2009 dhe Rregullorja e Komisionit (BE) nr. 220/2014, kërkon që Shtetet Anëtare të BE-së të raportojnë të dhënat e PDT-së në Eurostat dy herë në vit në fund të marsit dhe të shtatorit.

Standardet e kontabilitetit të sektorit publik		
SNKSP	SNKSP-të janë zhvilluar posaçërisht për të adresuar nevojat e raportimit financiar të subjekteve të sektorit publik në mbarë botën. Si i tillë, SNKSP ofron udhëzime të pranueshme ndërkombëtare për njohjen, matjen dhe zbulimin e transaksioneve ekonomike dhe ngjarjeve në pasqyrat financiare të përgjithshme. Një numër i SNKSP janë zhvilluar duke përdorur Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF) si një pikënisje. Megjithatë, është ndërmarrë një analizë për të identifikuar çështjet specifike të sektorit publik dhe për t'i adresuar ato në mënyrë që të sigurohet që standardet pasqyrojnë rrethanat e sektorit publik. Për çështjet relevante të cilat nuk janë të mbuluara nga SNRF, standardet specifike të sektorit publik janë zhvilluar nga Bordi nga e para. Që nga viti 2018, janë miratuar 41 SNKSP me bazë akruale (përfshirë 5 të cilat janë zëvendësuar) dhe 1 SNK SNKSP. Për më tepër, 3 udhëzime të rekomanduara praktike janë zhvilluar dhe miratuar nga BSNKSP. Në vitin 2014, BSNKSP gjithashtu miratoi Kornizën Konceptuale për Raportimin Financiar të Qëllimeve të Përgjithshme nga Entitetet e Sektorit Publik.	SNKSP-të janë zhvilluar nga BSNKSP, i themeluar në vitin 2004 (ish-Komiteti i Kontabilitetit Publik). BSNKSP është një bord i pavarur i themeluar nga Federata Ndërkombëtare e Kontabilistëve për të zhvilluar dhe publikuar SNKSP. Ndërkohë që BSNKSP inkurajon fuqishëm miratimin e SNKSP dhe harmonizimin e kërkesave kombëtare me SNKSP, ajo pranon të drejtën e qeverive dhe përcaktuesve kombëtar të standardeve për të krijuar standardet e tyre nacionale të kontabilitetit dhe udhëzimet për raportimin financiar në juridiksionin e tyre. Duke qëndruar i vetëm, as BSNKSP as profesioni i kontabilitetit nuk ka fuqi të kërkojë pajtueshmëri me SNKSP.

Burimi: Hartimi vetanak bazuar në SLLK 2008, GFSM 2014, ESA 2010, MGDD, SNKSP.

Nga kontabiliteti i sektorit publik drejt statistikave të financave të qeverisë - çështjet konceptuale

Ky seksion fokusohet në dallimet kyçe konceptuale midis udhëzimeve të raportimit të SNKSP dhe SFSH (duke përfshirë të dyja GFSM 2014 dhe ESA 2010). Megjithëse është bërë përparim substancial për harmonizimin e raportimit statistikor dhe SNKSP gjatë dekadës së fundit, ende ekzistojnë disa dallime konceptuale midis SNKSP dhe kornizave statistikore makroekonomike. Një kuptim i qartë dhe gjithëpërfshirës i dallimeve konceptuale midis këtyre udhëzimeve është shumë i rëndësishëm kur parashikohet një proces i pajtimit efektiv dhe efikas nga të dhënat e SNKSP drejt hartimit të SFSH. Aty ku është e rëndësishme, ky udhëzues i krahasimit do të identifikojë dallimet kryesore midis GFSM 2014 dhe ESA 2010.

Informacioni në këtë Udhëzues është në një nivel të përgjithshëm dhe fokusohet në identifikimin e dallimeve konceptuale midis kornizave të përshkruara. Nuk është hartuar për të dhënë informacion të detajuar për udhëzimet e raportimit të SNKSP ose SFSH. Për informacione të detajuara për çështje specifike ju lutemi referojuni SNKSP (Botimi i Manualit 2018), ESA 2010, MGDD dhe GFSM 2014. Duhet gjithashtu të ceket që udhëzimet e raportimit të SNKSP dhe SFSH janë dinamike dhe ndryshojnë me kalimin e kohës.

Dallimet konceptuale midis udhëzimeve të raportimit të SNKSP dhe SFSH janë diskutuar në seksionet e mëvonshme nën titujt vijues:

- Objektivat dhe paradigmat;
- Koncepti i entitetit;
- Konsolidimi;
- Kriteret e njohjes për disa pasuri, detyrime, të ardhura dhe shpenzime;
- Kriteret e matjes për lloje të caktuara të aktiveve dhe detyrimeve.

Secila pjesë përshkruan një përshkrim të përgjithshëm të dallimeve kyçe, me ilustrime shtesë dhe shembuj praktik të aplikimit kur është e nevojshme dhe e rëndësishme për të mbështetur shpjegimin e çështjeve kryesore konceptuale.

Objektivat dhe paradigmat

Udhëzimet e raportimit të SFSH dhe SNKSP kanë objektiva të ndryshme për dy grupet e informacionit financiar të prodhuar. Përkundër harmonizimit dhe shumë ngjashmërive, objektivat e ndryshëm rezultojnë në disa dallime themelore se si dhe çfarë informacioni raportohet.

Tabela 2: Në një vështrim të shkurtër: Objektivat dhe paradigmat e Statistikave Financiare të Qeverisë dhe Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik

GFSM 2014 / ESA 2010 (MGDD)	SNKSP
Të sigurojë një bazë për të vlerësuar ndikimin ekonomik të SQP: Statistikat e financave të qeverisë përdoren për të analizuar dhe vlerësuar rezultatet e vendimeve të politikës fiskale, për të përcaktuar ndikimin në ekonomi dhe për të krahasuar rezultatet kombëtare dhe ndërkombëtare (GFSM 2014 A6.11). Fokusi është në vlerësimin e ndikimit të qeverisë së përgjithshme dhe sektorit publik në ekonomi dhe ndikimin e qeverisë në sektorë të tjerë të ekonomisë. Si i tillë, kornizat e raportimit të SFSH (GFSM 2014 / MGDD) janë zhvilluar veçanërisht për kontributin e sektorit publik në grupet e tjera të të dhënave makroekonomike si SLLK 2008 dhe ESA 2010.	Sigurimi i një baze për të vlerësuar performancën financiare dhe pozicionin e qeverive⁴: Pasqyrat financiare me qëllim të përgjithshëm përdoren për të vlerësuar performancën financiare dhe pozitën financiare të një njësie ekonomike, për të mbajtur përgjegjësinë e menaxhmentit nga përdoruesit e pasqyrave financiare të përgjithshme dhe për të informuar vendimmarrjen. Ato kombinojnë një perspektivë të menaxhimit dhe përdoruesit, duke lejuar krahasimin midis njësive. Perspektiva e qeverisë arrihet duke konsoliduar entitetet e kontrolluara, duke eliminuar transaksionet brenda grupit, duke rezultuar në pasqyra financiare të konsoliduara të përgjithshme për qeverinë në tërësi.

Burimi: Adaptuar nga GFSM 2014 A6.10.

Koncepti i entitetit

Një nga dallimet themelore në mes të udhëzimeve të raportimit të SFSH dhe SNKSP lidhet me konceptin e njësisë. SFSH përdor njësinë institucionale si njësi statistikore në klasifikimin e sektorit institucional. Llojet kryesore të njësive institucionale ndërtojnë sektorët institucionale të ekonomisë: familjet, korporatat financiare, korporatat jofinanciare, institucionet jofitimprurëse e që u shërbejnë

- njësive të qeverisë. Njësitë qeveritare (dmth. SQP) ndërtojnë fokusin kryesor të raportimit të SFSH. SNKSP-ja merr një qasje të orientuar kah përdoruesi, duke u fokusuar në “njësinë raportuese”, karakteristika kryesore e së cilës është që ka përdorues të cilët varen nga raportet financiare për qëllime të përgjithshme (RFQP) për informacion rreth subjektit (Korniza Konceptuale SNKSP para 4.3).

4 SFSH janë një burim informacioni mbi performancën financiare dhe pozicionin e SQP dhe nënsektorëve të saj përmes raportimit të pozicioneve, edhe pse kjo nuk është shprehur qartë në GFSM 2014 A6.11.

Tabela 3: Në një paraqitje të shkurtër: Koncepti i entitetit i Statistikave të Financave Qeveritare dhe Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik

GFSM 2014 / ESA 2010 (MGDD)	SNKSP
Njësitë dhe sektorët institucionale: Njësia e raportimit statistikor është një njësi institucionale, e definuar si një njësi ekonomike e cila është e aftë, në të drejtën e vet, të mbajë pasuri, të krijojë detyrime dhe të angazhojë aktivitete ekonomike në emër të vet. Njësia raportuese mund të jetë një njësi institucionale, por fokusi kryesor është në një grup njësisht institucionale (sektori ose nënsektori i konsoliduar). Kontrolli dhe natyra e aktiviteteve ekonomike përcaktojnë konsolidimin dhe qëllimin e subjektit raportues. SQP nuk përfshin njësitë institucionale të angazhuara kryesisht në aktivitetet e tregut. (GFSM 2014 A6.10)	Koncepti i njësisë raportuese: Karakteristikat kryesore të një njësie raportuese të sektorit publik janë se është një njësi ekonomike që ngre burime nga ose në emër të përbërësve dhe / ose përdor burime për të ndërmarrë aktivitete në dobi të ose në emër të këtyre përbërësve. Për më tepër, ekzistojnë marrësit e shërbimeve ose ofruesit të cilët janë të varur nga RFQP-të e subjektit për informacion, për përgjegjësi ose për qëllime vendimmarrëse. (Korniza Konceptuale e SPSK para 4.3)

Burimi: Përpilimi nga GFSM 2014 A6.10 dhe SNKSP Korniza Konceptuale para 4.3.

SQP është fokusi kryesor i raportimit të SFSH. Prandaj është e rëndësishme të kuptojmë përcaktimin e SQP nga sektorë të tjerë institucionale. SQP është një nënsektor i sektorit publik. Sektori publik mbulon të gjitha njësitë e kontrolluara nga qeveria, ndërsa SQP mbulon vetëm njësi jashtë tregut nën kontrollin e qeverisë (kjo çështje kyçe do të sqarohet më tej në paragrafët në vijim dhe ilustruhet në figurën 2). SQP përbëhet nga njësi institucionale rezidente që përmbushin funksionet e qeverisë si aktivitetin e tyre primar (prodhuesit joarkëtarë). Këto njësi institucionale kryejnë funksionin kryesor ekonomik të qeverive, p.sh., shpërndajnë të ardhura me anë të transfertave, angazhohen kryesisht në prodhimin jo-tregtar, ose financojnë aktivitetet e tyre kryesisht nga taksat ose transferimet e tjera të detyrueshme. Një prodhues siguron të gjithë ose shumicën e prodhimit të tij për të tjerët falas ose me çmime që nuk janë ekonomikisht garuese. Për të vlerësuar nëse një prodhues është një prodhues jashtë tregut, është e nevojshme të bëhet një krahasim midis arkëtimeve nga shitjet dhe kostot e prodhimit të mallrave dhe shërbimeve të shitura. Çdo njësi institucionale me shitje (të

ardhurat e tregut) nën 50 për qind të kostove të prodhimit i përket SQP. Ky përkufizim gjithashtu nënkupton që prodhuesit e tregut - edhe kur kontrollohen nga një njësi qeveritare - nuk trajtohen si njësi të qeverisjes së përgjithshme. Prodhuuesit e tregut janë njësi institucionale, për shembull korporatat publike të formuara ligjërisht, të cilat ofrojnë të gjithë ose shumicën e prodhimeve të tyre ndaj të tjerëve me çmime ekonomikisht të rëndësishme (p.sh., të ardhurat e tregut të cilat përbëjnë më shumë se 50 për qind të kostove të prodhimit) (GFSM 2014 para 2.65).

Si i tillë, SQP përfshin:

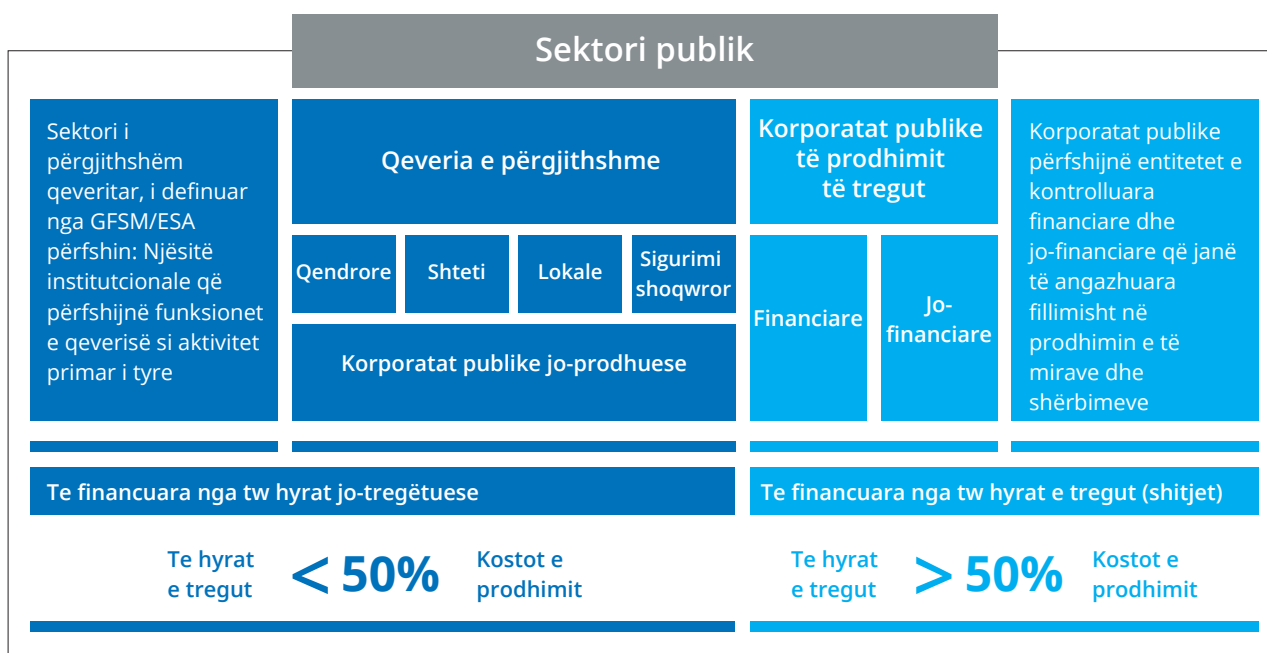
- Të gjitha njësitë qeveritare të qeverisë qendrore, shtetërore, rajonale dhe lokale, dhe fondet e sigurimeve shoqërore të vendosura dhe të kontrolluara nga këto njësi;
- Të gjitha institucionet / prodhuesit pa marka që kontrollohen nga njësitë qeveritare.

SQP përfshin korporatat publike të cilat janë prodhues jo-tregtar, dmth. ato nuk mbulojnë kostot operative përmes shitjeve. Për shembull,

në shumë shtete anëtare të BE-së, disa kompani të transportit publik (p.sh. kompanitë hekurudhore) konsiderohen SQP pasi ato mbështeten shumë në buxhetin të shtetit dhe nuk mbulojnë plotësisht veprimtarinë e tyre nëpërmjet shitjes së biletave. Korporatat publike

që konsiderohen si prodhues të tregut, duke pasur parasysh se burimi primar i financimit janë të ardhurat e tregut, janë jashtë qëllimeve të SQP edhe kur e gjithë kapitali i këtyre korporatave është pronë e njësisë qeveritare. Figura 2 përshkruan përcaktimin e SQP sipas SFSH.

Figura 2: Përcaktimi i sektorit të përgjithshëm qeveritar

Burimi: ZHAW, 2018

Në kontrast me konceptin e njësisë sipas SFSH, SNKSP ka një përkufizim më pak statik të një njësie raportuese. SNKSP-ja merr një qasje të përdoruesit, pasi që RFQP përgatitet për të raportuar informata të dobishme për përdoruesit dhe vendimmarrje (Korniza Konceptuale e SNKSP para 4.5). Në SNKSP, “njësia raportuese” përkufizohet si një organizatë

qeveritare ose organizatë tjetër publike, program, ose veprimtari e identifikueshme që përgatit RFQP (SNKSP Korniza Konceptuale para 4.1). Koncepti i ndryshëm i njësisë sipas SFSH dhe SNKSP çon në kufijtë e raportimit të ndryshëm, veçanërisht në një nivel të konsoliduar / sektorial, siç është përshkruar në seksionin e ardhshëm.

Konsolidimi

Sipas udhëzimeve të raportimit të SFSH, njësitë institucionale grumbullohen dhe konsolidohen në sektorët dhe nënsektorët statistikorë. Fokusi i raportimit të SFSH është kryesisht SQP i konsoliduar, megjithëse udhëzimet gjithashtu japin dispozita të qarta për përpilimin e sektorit publik (GFSM 2014 para 2.63; ESA 2010 para 1.35). Kufijtë e raportimit kryesisht dalin nga lloji i sjelljes ekonomike të një njësie institucionale (dmth. Dallimi midis prodhuesve të tregut kundrejt prodhuesve jashtë tregut). Në kontrast me SFSH, SNKSP ndjek konceptin e entitetit ekonomik, i cili kërkon konsolidimin e të gjitha

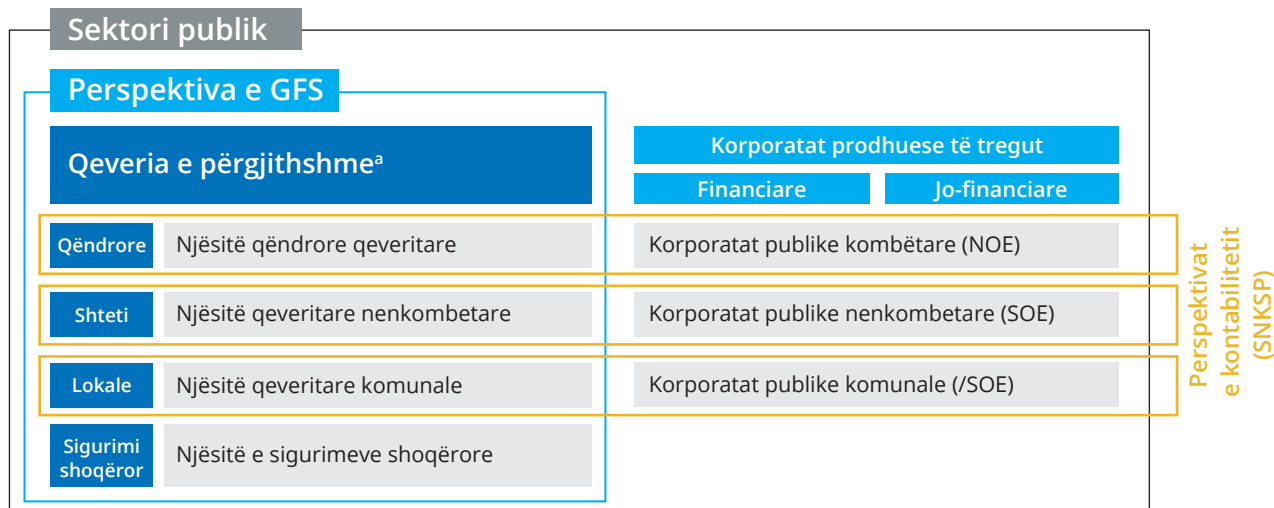
entiteteve të kontrolluara publikisht. Qeveritë që ndjekin SNKSP mund të paraqesin pasqyra financiare të veçanta (zakonisht korrespondojnë me kufijtë buxhetorë) dhe pasqyrat financiare të konsoliduara (duke përfshirë të gjitha subjektet e kontrolluara). Kjo në mënyrë të qartë korrespondon me qëllimin e SNKSP për të siguruar një bazë për të vlerësuar performancën financiare dhe pozitën e qeverive si dhe të njërive të vetme qeveritare, ndërsa fokusi kryesor i implementimit të GFSM 2014 dhe ESA 2010 (përfshirë MGDD) po ndërton SQP. Kështu lindin perspektiva të ndryshme konsolidimi.

Tabela 4: Në shikim të parë: Perspektivat e konsolidimit të Statistikave të Financave të Shtetit dhe Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik

GFSM 2014 / ESA 2010 (MGDD)	SNKSP
Koncepti i qeverisjes së përgjithshme: SFSH përqendrohet kryesisht në përpilimin e SQP që përbëhet nga të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme në të gjitha shtresat e qeverisjes.	Koncepti i njësisë ekonomike: SNKSP kërkon konsolidimin e plotë të çdo njësie të kontrolluar, edhe kur aktivitetet e saj nuk janë të ngjashme me ato të njërive të tjera brenda njësisë ekonomike.

Figura 3 ilustron perspektivat e veçanta të konsolidimit të SNKSP dhe SFSH dhe kufijtë raportues të lidhur.

Figura 3: Perspektivat e konsolidimit dhe kufijtë e raportimit

a) SQP është pjesë e sektorit publik dhe mund të përfshijë korporatat publike në nivel qendror, shtetëror ose lokal nëse konsiderohen si prodhues jo-tregtar (GFSM 2014 para 2.1 / ESA 2010 para 2.111).

Burimi: ZHAW, 2019 i përshtatur nga Administrata Federale e Financave Zvicerane (2011).

Derisa kufijtë e raportimit të SFSH dhe SNKSP tregojnë mbivendosje të konsiderueshme, veçanërisht në lidhje me subjektet buxhetore, ka devijime të konsiderueshme për shkak të perspektivave dhe koncepteve të ndryshme të konsolidimit. Korniza konsoliduese horizontale në Figurën 3 i referohet **kufijve / parimeve të konsolidimit të SNKSP (KSP)** SNKSP (KSP) (p.sh. perspektiva e pasqyrave financiare të konsoliduara sipas SNKSP 35), duke përfshirë njësitë buxhetore (p.sh. ministritë) dhe çdo entitet tjetër të kontrolluar pavarësisht nëse ato

janë prodhuesit e tregut ose prodhuesit jashtë tregut. Vendimi për konsolidimin e niveleve më të ulëta qeveritare brenda RFQP do të varet nga përcaktimi nëse qeveria qendrore i kontrollon ato. Britania e Madhe, për shembull, i konsolidon të gjitha qeveritë lokale në "llogaritë e përgjithshme të qeverisë" në nivel kombëtar. Korniza e konsolidimit vertikal përfaqëson **kufirin e raportimit të SFSH**, zakonisht i referuar si SQP - siç përcaktohet në seksionin e mëparshëm.

Parimi i njohjes

Udhëzimet e raportimit të SFSH dhe SNKSP synojnë të njohin ngjarjet ekonomike në periudhën në të cilën ato ndodhin duke pasuar një perspektivë akruale. Megjithatë, ato dallojnë në njohjen e aseteve dhe detyrimeve

- të caktuara dhe - si rrjedhojë - të të ardhurave dhe shpenzimeve përkatëse. Tabela 5 diskuton dallimet kryesore konceptuale. Tabela 6 përshkruan shembujt praktikë të përzgjedhur.

Tabela 5: Kriteret e njohjes: Dallimet konceptuale

GFSM 2014 / ESA 2010	SNKSP
Ngjarjet ekonomike të njohura: SFSH njeh ngjarjet ekonomike mbi bazën akruale të regjistrimit kur vlera ekonomike krijohet, transformohet, shkëmbehet, transferohet ose shuhet. Në statistikën makroekonomike, një ngjarje nuk njihet deri sa një aktiv / pasiv nga pala tjetër ekziston. Mbajtja e simetrisë në sistemin statistikor makroekonomik është një parim themelor. Për të ruajtur simetri për të dy palët në transaksion, disa aktive / detyrime të njohura në raportimin e SNKSP nuk mund të njihen në raportimin e SFSH dhe anasjelltas. Përderisa nuk njihen, këto ngjarje mund të shpalosen në vend të memorandumit të SFSH siç është rasti, për shembull, me ekspozimet ndaj garancive të njëhershme (GFSM 2014 A6.10)	Ngjarjet e kaluara me prurjet / daljet e mundshme të njohura: SNKSP-ja njeh aktivet dhe pasivet, duke përfshirë ato, kur: • Ka ndodhur një ngjarje e kaluar ekonomike; • Shuma mund të vlerësohet me besueshmëri; dhe • Hyrjet / daljet e ardhshme janë të mundshme. Përveç kësaj, një aktiv do të njihet vetëm në rast të ekzistencës së një burimi dhe duke pasur parasysh se ajo është e kontrolluar nga njësi ekonomike (shih SNKSP Korniza Konceptuale para 5.6). Këta faktorë lejojnë, në raste të caktuara, njohjen e sendeve që nuk përfshijnë një kundërparti duke njohur një sasi simetrike. Për shembull, për atë kohë sa përmbushen kriteret, SNKSP kërkon njohjen e dispozitave të ristrukturimit (shih SNKSP 19).

Burimi: Hartimi nga GFSM 2014 A6.10 dhe SNKSP.

Tabela 6: Selected practical examples

	GFSM 2014 / ESA 2010	SNKSP
Pasuritë		
Pasuritë që dalin nga eksplorimi i naftës dhe gazit (aktivet nëntokësore)	GFSM 2014 dhe ESA 2010 përcaktojnë njohjen e rezervave të provuara të pasurive nëntokësore në vlerën e tyre aktuale të kthimit neto të pritshëm pas shfrytëzimit komercial.	SNKSP nuk synon njohjen e burimeve natyrore nxjerrëse si një pasuri. Marrëveshjet e shitjes përpara, që lidhen me nxjerrjen e ardhshme të burimeve natyrore që mund të shlyhen në mjete monetare ose instrument financiar, ose nëse shkëmbehen si instrumenta financiarë, duhet të njihen me vlerën e tyre të drejtë (SNK 29.4, 29.45).

	GFSM 2014 / ESA 2010	SNKSP
Kostot e kërkimit dhe zhvillimit	Shpenzimet për hulumtim dhe zhvillim trajtohen si formacione kapitale që çojnë në pasuri të pronësisë intelektuale.	SNKSP e dallon hulumtimin (që synon marrjen e njohurive të reja shkencore ose teknike) dhe zhvillimin (zbatimin e gjetjeve të hulumtimit) me pasojë që vetëm zhvillimi do të njihet si një aktiv jomaterial. Kërkimet nuk do të njihen si një aktiv jomaterial dhe do të trajtohen si shpenzime. Kështu që nuk ka kapitalizim të shpenzimeve të hulumtimit nën SNKSP. (SNKSP 31 paragrafi 52 dhe 55).
Abonimet për organizatat ndërkombëtare	Tarifat e abonimit dhe detyrimet e anëtarësimit në organizatat ndërkombëtare mund të njihen ose si pagesë për një shërbim ose si një aktiv financiar (interes në kapital) në varësi të natyrës së transaksionit. Për dallim prej me ESA 2010, GFSM 2014 lejon të trajtojë transaksione të tilla edhe si transferime nëse kualifikohen si të tilla.	Abonimi për organizatat ndërkombëtare nuk trajtohet në mënyrë eksplicite sipas SNKSP-së, por përfundimisht ato mund të njihen si një aktiv, duke supozuar se ato i plotësojnë kriteret e njohjes (shih tabelën e mësipërme).
Pasuri të trashëgimisë	GFSM 2014 përcakton asetet e trashëgimisë si pasuri që synojnë të ruhen për një kohë të pacaktuar (paragrafi 7.11), por nuk bën ndonjë referencë specifike mbi vlerësimin. Megjithatë, në mungesë të vlerave të tregut të vëzhgueshme (që ka gjasa në rast të aseteve të trashëgimisë), SFSH përcakton njohjen me koston e zëvendësimit të shkruar (paragrafi 7.31).	SNKSP nuk kërkon njohjen e aseteve të trashëgimisë të cilat ndryshe do të përmbushin kriteret e njohjes (SNKSP 17.9). BSNKSP ka një projekt aktiv që potencialisht zhvillon udhëzime të mëtejshme.
Pasuritë e përfshira në Partneritetet Publike Publike (PPP)	GFSM 2014 dhe ESA 2010 zbatojnë një analizë të rreziqeve dhe përfitimeve në mënyrë që të përcaktohet njohja e aktiveve të PPP. Asetet që i nënshtrohen një marrëveshjeje PPP klasifikohen si aktive joqeveritare nëse partneri i sektorit privat mbart shumicën e rreziqeve dhe përfitimeve të aktiveve (MGDD VI.4.1.4).	SNKSP 32 (Marrëveshjet e Konçensionit të Shërbimit) zbaton kriteret e kontrollit për të përcaktuar njohjen e një aktivi. Një aktiv identifikohet nga dhënësi (dmth. Njësia publike) nëse: • koncension-dhënësi kontrollon ose rregullon shërbimet që operatori (p.sh. partneri privat) duhet të sigurojë me aktivin; për të cilin ata duhet të sigurohen, dhe çmimi i tyre. • koncension-dhënësi ka një të drejtë përfituese ose një interes të mbetur në aktiv në fund të afatit të kontratës. (SNKSP 32.9).

	GFSM 2014 / ESA 2010	SNKSP
Detyrimet		
Dispozitat	Meqë dispozitat nuk kanë domosdoshmërisht një palë të kundërt (psh. Dispozita për restaurimin mjedisor), ato nuk njihen menjëherë në SFSH. Sapo të administrohet një rrjedhje korresponduese, do të njihet një shpenzim. SLLK si dhe GFSM 2014 dhe ESA 2010 vetëm konsiderojnë dispozitat që dalin nga detyrimet konstruktive në rast se ato mund të kategorizohen si garanci të standardizuara.	SNKSP përcakton njohjen e një provizioni kur ekziston një detyrim aktual si pasojë e një ngjarjeje të së kaluarës (përveç përfitimeve të punonjësve); dalja e burimeve është e mundshme dhe mund të matet në mënyrë të besueshme. (SNKSP 19.22).
Detyrimet për të ofruar ose prodhuar mallra ose shërbime, p.sh. bazuar në parapagimet ose grantet	Udhëzimet e SFSH nuk merren me këtë në mënyrë të tillë eksplicite sikurse SNKSP. Sidoqoftë, GFSM 2014 paragrafi 3.16 sugjeron që marrësit e granteve / transfereve me kriteret e performancës të specifikuar, përveç të ardhurave, gjithashtu kanë një rritje në llogaritë e tjera të pagueshme. Nëse detyrimi plotësohet pak, atëherë llogaritë e tjera të pagueshme reduktohen në përputhje me rrethanat. Në mënyrë të ngjashme, GFSM 2014 paragrafi 5.16 përshkruan se transfertat e kushtëzuara (p.sh. për sigurimin e mallrave / shërbimeve ose ndërtimin e aseteve fikse) njihen kur të merret kërkesa ose shuma e pakushtëzuar..	Të ardhurat nga transaksionet jo-kembimore (dmth. Një grant ose donacion) të lidhura me kushtet që shkaktojnë detyrimin e përmbushjes, duhet të pasqyrohen si një detyrim në masën që detyrimi aktual nuk është përmbushur sipas SNKSP 23. Të ardhurat nga transaksionet e këmbimit (p.sh. kontratat e shërbimit) që përcaktojnë një detyrim të performancës njihen në bazë të përqindjes së përfundimit sipas SNKSP 9.
Përfitimet e punonjësve: Pensionet	Përfitimet e punonjësve në lidhje me pensionet njihen si detyrime të punëdhënësit në statistikë vetëm për sa kohë që ato njihen si kërkesë (aktive financiare) në bilancin e fondit të pensionit. Përfitimet e tjera të punonjësve të lidhura me kontratat e punës, si puna jashtë orarit ose pushimet e pashfrytëzuara konsiderohen si llogari të tjera të pagueshme. (qasja e njësisë institucionale duke parë kryesisht në fondin e pensioneve, GFSM 2014 A2.43).	Përfitimet e punonjësve në lidhje me pensionet (përfitimet pas punësimit) njihen si detyrime të punëdhënësit, në rastin e skemave me përfitime të përcaktuara, me kusht që ato të mos jenë të mbuluara nga aktivet e skemës (SNKSP 39.65, qasja për përgjegjësinë e punëdhënësit) Në rastin e planit të kontributeve të përcaktuara, detyrimi përcaktohet nga shumat që duhet të kontribuohen për secilën periudhë. (SNKSP 39 para 52).

	GFSM 2014 / ESA 2010	SNKSP
Përfitimet e punonjësve: Përveç pensione	Përfitimet e tjera të punonjësve të lidhura me kontratat e punës, si puna jashtë orarit ose pushimi i pashfrytëzuar, konsiderohen si llogari të tjera që paguhen nga punëdhënësi.	Trajtimi kontabël i përfitimeve të tjera afatgjata të punonjësve është i ngjashëm me përfitimet pas punësimit në një skemë me përfitime të përcaktuara. Nga ana tjetër, përfitimet për ndërprerje të punës lindin si rezultat i një vendimi të njësisë ekonomike për të ndërprerë një marrëdhënie pune përpara datës së daljes në pension; ose vendimi i një punonjësi për të pranuar ofertën e përfitimeve në këmbim të ndërprerjes së punësimit (SNKSP 39 para 162). Sa i përket përfitimeve afatshkurtra të punonjësve (p.sh. jashtë orarit), detyrimi lind kur një punonjës i ka dhënë shërbim një njësie ekonomike gjatë një periudhe kontabël (SNKSP 39 paragrafi 11).

Burimi: Hartimi vetanak bazuar në BSNKSP (2016) dhe kornizat e referencës GFSM 2014; ESA 2010; SLLK 2008; SNKSP.

Parimi i matjes

Parimet e matjes në SFSH dhe SNKSP ofrojnë hapësirë për shumicën e aktiveve dhe detyrimeve që vlerësohen në të njëjtën bazë, që është në vlerat aktuale të tregut, përveç rasteve kur SNKSP kërkon përdorimin e kostos historike ose disa baza të tjera të matjes. Parimi i përgjithshëm i vlerësimit të SFSH është përdorimi i çmimeve aktuale të tregut për të gjitha aktivet, detyrimet dhe ndryshimet e lidhura me vlerën. Për aktivet dhe detyrimet që

nuk tregtohen në tregje, tregtohen kur çmimet nuk janë të vëzhgueshme, rekomandohet përdorimi i metodave alternative të vlerësimit: vlera nominale, kostoja historike ose kostoja zëvendësuese e zbritjes për kapitalin fiks si e dyta më e mirë nëse nuk ka informacion tjetër. SNKSP lejojnë, por në shumë raste nuk kërkojnë përdorimin e “vlerës së drejtë” siç përshkruhet në Tabelën 7. Shembujt praktikë të përzgjedhur janë paraqitur në Tabelën 8.

Tabela 7: Kriteret e matjes: Dallimet konceptuale

GFSM 2014 / MGDD (ESA 2010)	SNKSP
Çmimet aktuale të tregut: Çmimet aktuale të tregut përdoren për të gjitha flukset dhe stoqet e aktiveve / pasiveve, por bëhet pagesë për përdorimin e metodave alternative të vlerësimit ku nuk ekziston një treg aktiv.	Vlera e drejtë, kostoja historike dhe baza të tjera: Vlera e drejtë, kostoja historike ose baza të tjera përdoren për matjen e aktiveve dhe detyrimeve. Asetet dhe detyrimet e ngjashme duhet të vlerësohen në mënyrë të qëndrueshme dhe bazat të shpalosen. Kur një njësi ekonomike raporton një zë duke përdorur koston historike, SNKSP shpesh inkurajon zbulimin e vlerës së drejtë nëse ekziston një dallim material midis koston së raportuar dhe vlerës së drejtë. Shpesh SNKSP u lejon njësitë të zgjedhin midis vlerës së drejtë dhe koston historike.

Tabela 8: Shembuj praktikë

	GFSM 2014 / ESA 2010 (MGDD)	SNKSP
Pasuritë		
Prona dhe pajisje	Vlerësimi i SFSH i pozicioneve të aksioneve bëhet në bazë të vlerave aktuale të tregut, dmth. Sikur të ishte blerë në datën e raportimit duke marrë parasysh faktorët relevantë siq janë gjendja dhe mosha e një aktivi (GFSM para 7.20). Në mungesë të vlerave të vëzhgueshme të tregut, përdoren teknika të tjera të vlerësimit.	SNKSP lejon zgjedhjen e modelit të vlerësimit për një klasë të tërë të pronës, impianteve dhe pajisjeve dhe lejon përdorimin e koston historike ose metodën e rivlerësimit (bazuar në vlerat e drejta) për matjet pas blerjes.
Detyrimet		
Instrumentet financiare	Detyrimet vlerësohen me çmimet aktuale të tregut. Nëse një pasiv nuk tregtohet në treg ose tregëtohet rrallë, do të përdoren vlerat nominale pasi ato konsiderohen si një përfaqësues adekuat për vlerën e tregut (GFSM 2014 A1.272). ⁵	SNKSP përcakton matjen e instrumenteve financiare duke përdorur vlerën e drejtë, qasjen e koston së amortizuar, ose kosto në varësi të kategorisë së tyre (SNKSP 29.48 dhe 29.49).

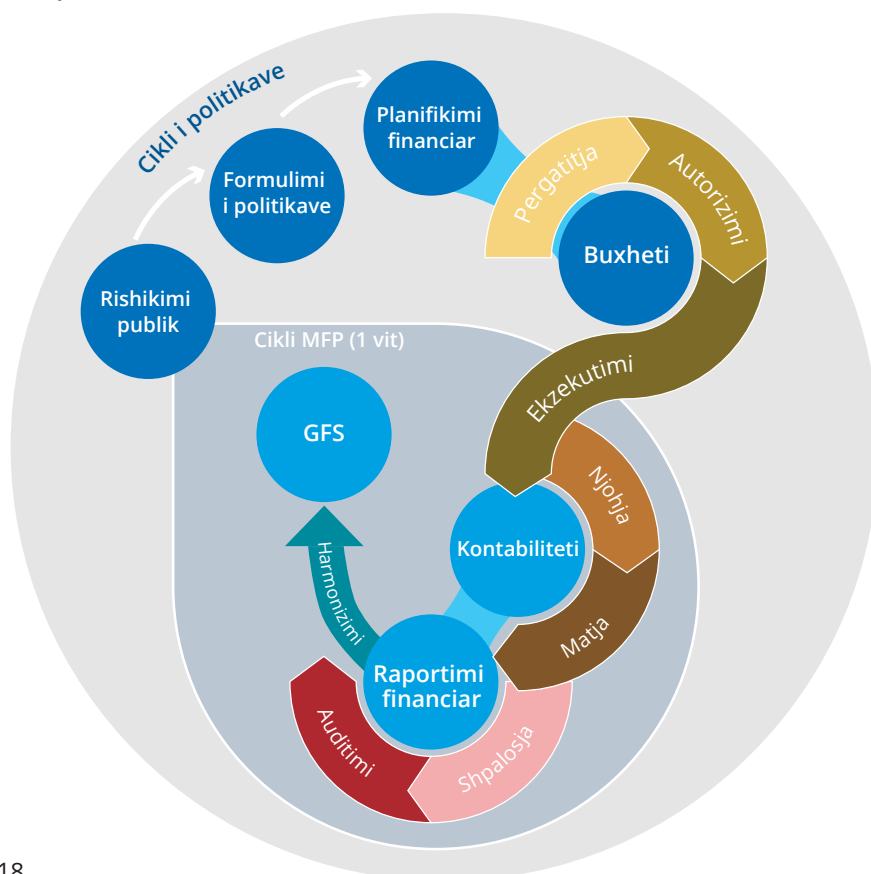
5 Në lidhje me qëllimet e PPM, MGDD thotë se e konsideron vlerën nominale si ekuivalente me vlerën nominale të detyrimeve (MGDD VIII.1 paragrafi 2). Megjithatë, në kontekstin e llogarive kombëtare të BE-së, vlera nominale përfshin interesin e përlllogaritur (ESA 2010 para 7.39) dhe kështu diferencon vlerën nominale. Ky formulim dhe mospërputhje disi i pasaktë mund të çojë në interpretime të ndryshme.

Integrimi i statistikave të sektorit publik dhe financave qeveritare në një cikël të menaxhimit financiar publik

KSP dhe SFSH kanë qasje bazë dhe korniza të ndryshme e tyre të referencës për zbatimin praktik dhe ekzekutimin e tyre. Ky seksion synon të përpunojë bashkëveprimin konceptual të dy detyrave të ndryshme të raportimit dhe përfshirjen e tyre në një cikël të përgjithshëm të MFP.

Në shumicën e juridiksioneve, cikli fiskal rregullohet nga ligji i buxhetit që përcakton parimet e përgjithshme të qeverisjes dhe proceset për ndarjen e burimeve dhe ekzekutimin e buxhetit. Një kuadër ekonomik afatmesëm për qëllime të planifikimit fiskal shumëvjeçar mund të përfshijë drejtime të mëtejshme për përgatitjen e buxhetit. Buxheti si një rrjedhje e dialogut dhe formulimit të politikave duhet të konsiderohet si autorizim ligjor i shpenzimeve për entitetet e sektorit publik.

Figura 4: Llogaritja e sektorit publik dhe statistikave të financave qeveritare në një cikël holistik të menaxhimit financiar publik

Burimi: ZHAW, 2018.

MFP si një aktivitet administrativ, i shkëputur nga cikli i politikave dhe arsyetimi politik, synon të sigurojë përdorimin efektiv dhe efikas të fondeve publike në ekzekutimin e buxhetit. Detyrat si likuiditeti dhe menaxhimi i borxhit ose kontrolli i brendshëm janë kritike për misionin, si veprimtari e marrjes së shënimeve për reflektimin e transaksioneve dhe fluksit ekonomik⁶ në përputhje me parimet e pranuar përgjithësisht kontabël (PPPK). Projektuar në mënyrë specifike për sektorin publik, SNKSP në shumicën e vendeve përbën bazën kryesore për PPPK-në e saj publike, përveç nëse SNKSP zbatohet drejtpërdrejt. Në fund të fundit, qëllimi i përgjithshëm i kontabilitetit është të sigurojë një pasqyrë të performancës financiare dhe pozitën e një njësie ekonomike dhe të japë informacione të hollësishme menaxheriale që mbështesin kryerjen e detyrave të lartpërmendura të MFP-së, por që shërbejnë për përgjegjshmëri dhe vendimmarrje (shih SNKSP Konceptual Kornizë para 2.1). Pasqyrat financiare paraprake auditohen në fund të vitit fiskal në shumicën e juridiksioneve nga një organ i jashtëm i pavarur (p.sh. institucioni suprem i auditimit).

• Përveç raportimit financiar, qeverive anembanë globit iu janë besuar detyra e përgatitjes dhe raportimit të të dhënave statistikore për qëllime të krahasueshmërisë ndërkombëtare dhe për të identifikuar ndikimin e shpenzimeve qeveritare në të gjithë ekonominë. Detyra e fundit në ciklin e MFP është raporti statistikor mbi SQP. Kjo bazohet në raportimin financiar duke përdorur pasqyrat financiare (pasqyrat financiare të audituara në rastet ideale si këto janë të validuara nga jashtë) të entiteteve qeveritare si të dhëna burimore. Për shkak të dallimeve konceptuale, këto të dhëna të burimit duhet të konvertohen dhe të harmonizohen në mënyrë specifike me udhëzimet e raportimit statistikor në mënyrë që të shfaqet në përputhje me kornizën përkatëse të referencës (GFSM 2014 ose ESA 2010 / MGDD). Sidoqoftë, praktikat e njohjes dhe të matjes në përputhje me SNKSP sigurojnë një bazë të mirë nga e cila mund të largohen dhe të përkthehen të dhënat në formatin SFSH, pasi SNKSP dhe SFSH përputhen në mënyrë të konsiderueshme (megjithëse mbeten dallimet e përmendura më parë).

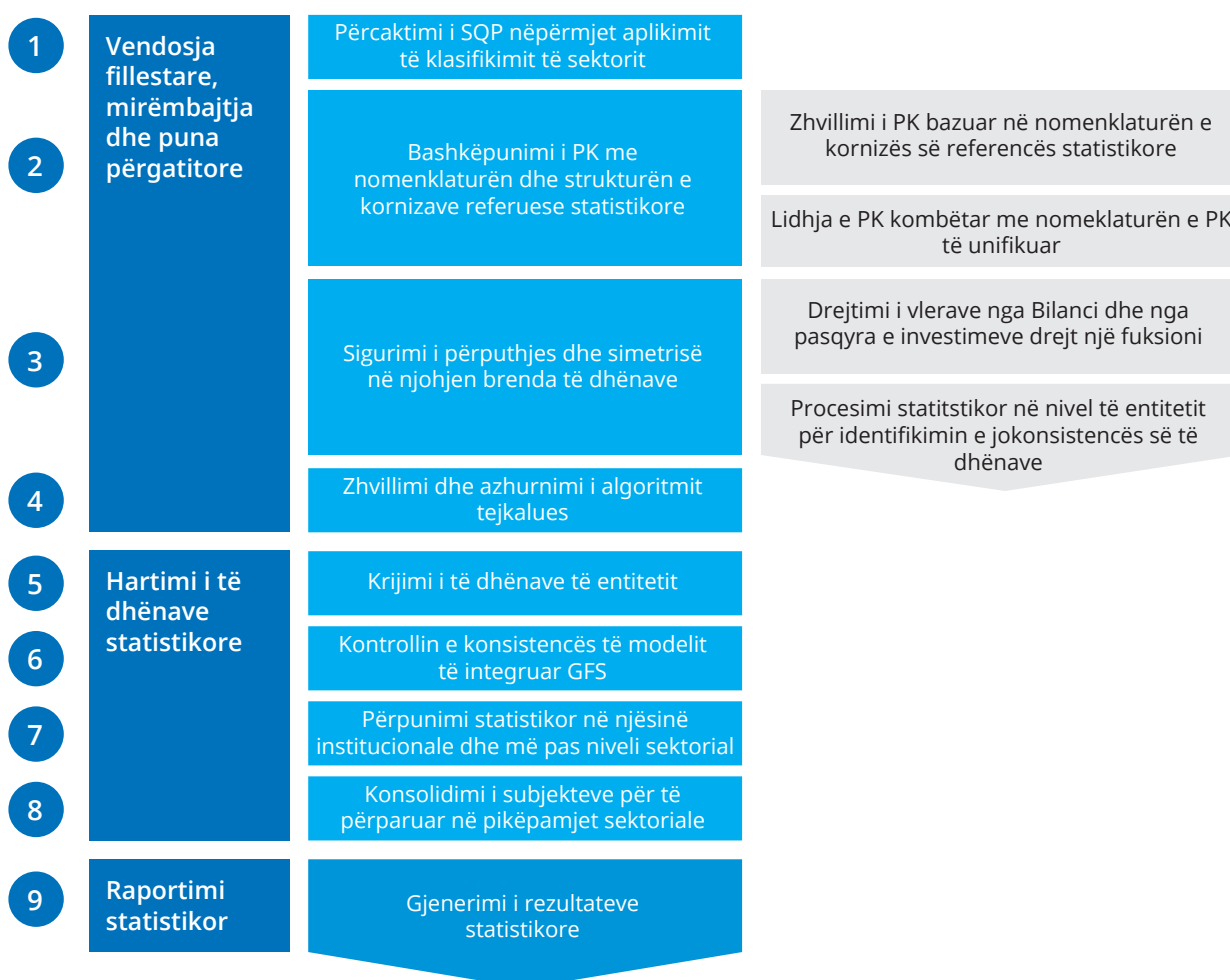
6 Rrjedhat ekonomike përfshijnë flukse monetare hyrje dalje, por edhe flukse neutrale (/ jo-cash) të tilla si amortizimi ose përkeqësimi i aktiveve, provizioneve dhe ndërprerjeve.

Nga kontabiliteti i sektorit publik drejt statistikave të financave të qeverisë - procesi i harmonizimit

Përpilimi i të dhënave statistikore nga inputet e SNKSP dhe prodhimi i rezultateve të raportimit të SFSH kërkon disa hapa konceptimi dhe mirëmbajtje si dhe aktivitete operationale. Ky seksion jep një pasqyrë të përgjithshme të procesit të hartimit të të dhënave statistikore

dhe aktiviteteve të tij, të paraqitura në Figurën 5. Konteksti i veçantë administrativ dhe mjedisi i MFP duhet të merren parasysh në çdo zbatim praktik dhe rregullimi i hollësishëm është me rëndësi të madhe (shih gjithashtu seksioni mbi sfidat praktike dhe strategjitë zbutëse).

Figura 5: Modeli i procesit të referencës për përpilimin e statistikave të financave qeveritare

Vendosja fillestare, mirëmbajtja dhe puna përgatitore

1. Përcaktimi i SQP nëpërmjet aplikimit të klasifikimit të sektorit

Në hapin e parë, subjektet që mbulohen duhet të identifikohen dhe të përcaktohen në përputhje me parimet e klasifikimit të sektorit SFSH / ESA (shih Figurën 2 në këtë udhëzues). Njësitë klasifikohen si pjesë e sektorit publik të gjerë (dhe nënsektorët e tij) dhe si pjesë e qeverisë së përgjithshme (dhe nënsektorët e saj).

2. Bashkëpunimi i PK me nomenklaturën dhe strukturën e kornizave referuese statistikore

Në rrjedhën e sipërme të tejkalimit të të dhënave të SNKSP tek SFSH, nomenklaturat dhe strukturat e PK duhet të lidhen me kornizat referuese statistikore. Nëse është e mundur, një PK i unifikuar është zhvilluar për të mbuluar të gjitha njësitë e sektorit publik në nivel kombëtar dhe nën-kombëtar. Ndonjëherë është e dobishme të kemi kode të dallueshme për njësitë buxhetore nga njësitë prodhuese. Megjithatë, njësitë qeveritare duhet të aplikojnë të njëjtin PK, nëse është e mundur, duke pasur parasysh autoritetin e juridiksionit për të përshkruar Autoritetin e Subjekteve Subnacionale dhe njësitë nën-sektoriale. Në mënyrë ideale, PK e aplikuar në KSP korrespondon paralelisht me nomenklaturat e kornizave të referencës statistikore (GFSM 2014 / ESA 2010) ose përmban kodet përkatëse për lidhjen. Sa më shumë ky është rasti, përpunimi më pak statistikor kërkohet në hapat e mëvonshëm.⁷

3. Sigurimi i përputhjes dhe simetrisë në njohjen brenda të dhënave

Një hap thelbësor përgatitor për të shmangur rrëmujën e të dhënave është të testohen të dhënat e nivelit të njësisë për qëndrueshmëri duke kontrolluar simetrinë gjatë njohjes (që nënkupton reflektimin sistematik makroekonomik të ndjekur nga SFSH dhe SLLK / ESA). Ky lloj i përpunimit statistikor ka për qëllim të identifikojë mospërputhjet e të dhënave midis njësisë, si një mospërputhjen në njohjen e transfereve ose të kategorizimit funksional.

- Duhet të sigurohemi për qëllime konsolidimi (hapi 8) që shumat në anën e shpenzimeve të pagesit dhe të ardhurave të përfituesit janë identike. Kjo vlen si për kodimin sipas llojit ekonomik dhe sipas funksionit. E njëjta vlen edhe për bilancin, ku, për shembull, aktivet financiare të një njësie të qeverisjes së përgjithshme duhet të korrespondojnë me detyrimet në anën e pasiveve të një njësie tjetër të qeverisjes së përgjithshme. Nëse shumat ndryshojnë (kjo mund të ndodhë edhe për shkak të akrualeve vjetore), zakonisht supozohet se njësia paguese tregon shumën korrekte në faturën e saj.
- Më tej, nëse të gjitha njësitë janë koduar në mënyrë të njëtrajtshme me klasifikimin ekonomik të PK kombëtar, duhet të sigurohet që shumat individuale të pasqyrës së të ardhurave dhe deklaratës së investimit - blerjet, shitjet dhe konsumi i kapitalit fiks – i caktohet një funksioni.

⁷ Nëse një juridiksion nuk ka autoritetin për të përshkruar AK-në e zbatueshme për njësitë subnacionale dhe njësitë nën-sektoriale dhe ata janë duke përdorur PK-të e tyre, ato duhet të pajisen me kodet e PK-së kombëtare, të strukturës së huadhënies. Ata duhet të miratojnë shifrat e para të strukturës që huazojnë PK dhe zgjerojnë më tej nevojat e tyre individuale duke shtuar shifrat në fund.

4. Zhvillimi dhe azhurnimi i algoritmit

Ndërthurja e informacionit nga SNKSP në SFSH kërkon një analizë të ngushtë të të dhënave në dispozicion dhe identifikimin e dallimeve. Në bazë të kësaj, mund të zhvillohet një algoritëm që duhet të përputhet me PK në mënyrë që të jetë në gjendje të kapë të gjitha informacionet e nevojshme të KSP. Pas zhvillimit fillestar, algoritmi duhet të mirëmbahet dhe të përditësohet vazhdimisht. Meqenëse struktura e të dhënave burimore mund të jetë heterogjene në varësi të llojit,

karakteristikave dhe modelit të kontabilitetit të një njësie, mund të jetë e nevojshme të mbahen algoritme për lloje të ndryshme të subjekteve të SQP. Prandaj, shumica e vendeve mbështeten në disa algoritme, nëse nuk kryhet një ri-kodim i të dhënave të KSP tek një PK kombëtar i unifikuar ku arrituhet shtrirja e strukturës së të dhënave (shih figurën 5, hapi 2). Një algoritëm i veçantë i përcaktuar për klasifikimin e aktiviteteve të ndryshme qeveritare (programet / projektet) për të bërë klasifikimin e funksionit të qeverisë (KFQ) është i nevojshëm.

Hartimi i të dhënave statistikore

5. Krijimi i të dhënave të entitetit

Ekzistojnë dy qasje të ndryshme në përpilimin e të dhënave statistikore të SFSH, zgjedhja e të cilave përdoret varet nga struktura institucionale, kapacitetet, mjetet mbështetëse të aplikuara dhe shkalla e automatizimit. Shumica e vendeve përfituese PULSAR ndjekin qasjen paralele, e cila në mungesë të mjeteve mbështetëse të sofistikuar dhe me një shkallë të ulët të automatizimit konsiderohet të zvogëlojë sasinë e gabimeve.

A. Përpunimi hap pas hapi

Bilancet e entiteteve të sektorit publik dhe pasqyrat e fitimit / humbjes ushqehen nëpërmjet algoritmit, në mënyrë që informacioni të shfaqet në formatin e kornizës referuese të raportimit statistikor (në shumicën e juridiksioneve GFSM 2014). Shtetet Anëtare të BE mund të kalojnë drejtpërdrejt në lidhjen me ESA 2010, në vend të GFSM 2014, në këtë fazë të procesit. Varesisht nëse një algoritëm i bazuar në softuer të automatizuar ose një tabelë kalimtare janë në funksion, kjo dikton intervenimet përpunuese statistikore në hapat e mëvonshëm.

B. Qasja paralele e përpunimit

Bilancet e entiteteve të sektorit publik dhe pasqyrat e fitimit / humbjes ushqehen paralelisht me të gjitha instrumentet specifike të ndërlidhjes, kështu që në këtë fazë të procesit të dhënat paraqiten në formatin përkatës të kornizës së raportimit statistikor të zbatueshëm brenda juridiksionit.

6. Kontrollin e konsistencës të modelit të integruar SFSH

- Pas lidhjes me SFSH, të ardhurat operative dhe shpenzimet janë harmonizuar me të dhënat e bilancit për të siguruar që konsistenca në të dhënat e kontabilitetit financiar të mbahet në kuadrin e SFSH.
- Rregullimet metodologjike regjistrohen, ndërsa ndryshimet konceptuale midis udhëzimeve të kontabilitetit (SNKSP) rregullohen për t'u lidhur me udhëzimet e ESA 2010 dhe GFSM 2014.

7. Përpunimi statistikor në njësinë institucionale dhe më pas nivel sektorial

Përpunimi statistikor në nivel sektorial përfshin vlerat aktuale për aktivet dhe

detyrimet, nëse kostoja historike zbatohet në kontabilitet ose në përgatitjen e një ndarjeje tatimore. Nëse KSP përdor shpenzimet historike, dhe në mungesë të vlerave të tregut të vëzhgueshme për vlerësimin e pozicioneve të aksioneve, identifikimi i vlerave aktuale kërkon përdorimin e teknikave statistikore të vlerësimit si marrja e mostrave ose indeksimi ndaj inflacionit, të cilat do të aplikohen për një klasë të tërë të asetëve.

8. Konsolidimi i subjekteve për të përparuar në pikëpamjet sektoriale

Të dhënat statistikore të subjekteve janë të konsoliduara në mënyrë që SQP të mund të shikojë rezultatet. Të dhënat paraqiten në nivelet bruto dhe të janë konsoliduara për qeverinë e përgjithshme.

Raportimi statistikor

9. Gjenerimi i rezultateve statistikore

A. Përpunimi hap pas hapi

Konvertimi i inputeve të SNKSP-it në SFSH tashmë ka ndodhur, detyrimet shtesë të raportimit statistikor që plotësojnë përgatitjen në përputhje me kornizën primare të referencës së aplikuar (hapi 5), mund të përmbushen pa përpjekje të mëdha. Prandaj, të dhënat e nivelit sektorial të SFSH mund të tejkalohen në kuadrin statistikor nëpërmjet aplikimit të një çelësi të dizajnuar veçanërisht. Nëse të dhënat e SFSH janë nxjerrë në përputhje me GFSM 2014 në shkallë të parë, ky hap do të ishte në lidhje me përkthimin në ESA 2010 - ose anasjelltas. Ky hap plotësues është i rëndësishëm vetëm për vendet që i nënshtrohen detyrimeve të raportimit statistikor të BE-së si pjesë e Sistemit Evropian të Statistikave (për shkak të anëtarësimit, pranimit të mundshëm ose traktateve dypalëshe).

B. Qasja paralele e përpunimit

Në bazë të asaj se të dhënat e përpunuara statistikore tani do të jenë në përputhje me kornizën referuese, raportet e SFSH mund të rrjedhin për qëllime raportimi për organizatat ndërkombëtare si FMN ose Eurostat.

Box 1: Integrimi i hartimit të SFSH me mbikëqyrjen fiskale dhe llogaritë kombëtare

Rekomandohet, aty ku është e mundur, të integrohet përpilimi i SFSH me mbikëqyrjen fiskale dhe llogaritë kombëtare. Në kontekstin e BE-së, Drejtoria e Përgjithshme për Çështjet Ekonomike dhe Financiare të Komisionit Evropian përdor raportimin zyrtar të Eurostat në mbikëqyrjen e saj makroekonomike dhe të harmonizuar fiskale. Për raportimin e FMN-së, raportimi i mbikëqyrjes fiskale shpesh është i ndarë nga raportimi statistikor. Për të siguruar qëndrueshmëri dhe efikasitet, rekomandohet integrimi i këtyre proceseve të përpilimit. Një motivim i ngjashëm zbatohet për integrimin e hartimit të SFSH me përpilimin e llogarive kombëtare.

Sfidat praktike dhe strategjitë zbutëse

Hartimi i të dhënave të sakta statistikore dhe përgatitja e raporteve statistikore të përshtatshme siç kërkohet nga bashkësia ndërkombëtare dhe organizatat e saj mund të jenë sfiduese në praktikë. Sfidat kryesore dhe strategjitë përkatëse të zbutjes do të diskutohen në paragrafët e mëposhtëm. Këto lidhen me një mjedis të MFP me një sistem kontabël të qëndrueshëm që prodhon të dhëna të sakta burimore për SFSH. Në rast të një sistemi të kontabilitetit të dobët që nuk është në gjendje të kapë të gjitha të dhënat relevante, lindin sfida shtesë.

Sfida 1: Ndryshimet ekzogjene që ndikojnë në përcaktimin e sektorit të përgjithshëm qeveritar

Përshkrimi: Identifikimi i subjekteve të sektorit publik brenda SQP nuk është gjithmonë i drejtpërdrejtë dhe mund të ndryshojë në mënyrë hipotetike nga viti fiskal në vitin fiskal, në veçanti për subjektet që mund të konsiderohen si ndërmarrje afariste qeveritare, GFSM 2014 (para 2.69) dhe ESA 2010 (paragrafi 20.29) kërkojnë që tregu / klasifikimi i tregut të jetë i qëndrueshëm gjatë një periudhe shumëvjeçare. Ndryshimet e politikave gjithashtu mund të ndikojnë në raportin e financimit të të ardhurave të tregut, që është kriter primar i përcaktimit të SQP. Për shembull, rritja e një tarife për një shërbim të kryer (p.sh. pagesa e taksës për autostradat) ose rritja e financimit të buxhetit të shtetit të aktiviteteve të një njësie ekonomike (p.sh. transmetimi publik) mund të ndryshojë ndjeshëm shkallën në të cilën një entitet e kryen financimin e aktiviteteve përmes të ardhurave nga tregut.

Strategjitë zbutëse: Një strategji adekuate për të zbatuar një klasifikim shumëvjeçar të tregut do të ishte të përcaktohet një listë gjithëpërfshirëse e subjekteve të SQP që rrjedhin nga regjistri tregtar dhe inventari i subjekteve qeveritare dhe në mënyrë periodike të kryehet një test tregu. Do të ishte praktikë e mirë për të analizuar herë pas here klasifikimin jashtë SQP sipas KFQ dhe për të monitoruar ndryshimet e politikave që ndikojnë në përbërjen e financimit.

Sfida 2: Zhvillimi i një skeme kontabël të integruar dhe të harmonizuar

Përshkrimi: Meqënëse informacioni i kontabilitetit shërben si burim i të dhënave për raportimin statistikor, PK duhet të harmonizohet për të patur një bazë solide, të strukturuar mirë dhe të besueshme për tejkalimin.

Strategjitë zbutëse: Definimi, përdorimi dhe mirëmbajtja e një PK të harmonizuar lehtëson integritetin dhe dobinë e të dhënave të KSP si të dhëna burimore për raportimin statistikor. Përdorimi i unifikuar në të gjitha subjektet e sektorit publik dhe përafrimi me praktikën e mira ndërkombëtare është jetik për një tejkalim efektiv dhe efikas nga KSP në SFSH. Në mungesë të një PK ose aplikimit të tij të qëndrueshëm, zhvillimi dhe mirëmbajtja e tabelave ose algoritmeve do të ishte e vështirë. Idealisht, PK është në gjendje të dallojë transaksionet

dhe stoqet e brendshme dhe të jashtme, ku përfshihen KFQ dhe klasifikimet ekonomike, si dhe transaksionet e aktiveve jofinanciare (investime, deponime dhe zhvlerësime).

Për vendet që ndërtojnë PK-n e tyre nga e para, rekomandohet që të fillohet me nivelin më të detajuar të kornizës analitike të ESA 2010 ose GFSM 2014 për klasifikimin e stoqeve dhe flukseve në KSP të tyre. Klasifikimet e përdorura për bilancin (pozicionet e aksioneve) si dhe për transaksionet (deklaratat e operacioneve, flukset) dhe flukset e tjera ekonomike lehtë mund të zgjerohen për të përfshirë dhe për të mbuluar nevojat dhe kërkesat kombëtare për kapërcimin / hartëzimin e pozicioneve individuale të KSP në kuadrin e GFSM dhe ESA.

Sfida 3: Zhvillimi fillestar dhe rishikimi vjetor i tabelave dhe çelësave të kalimit

Përshkrimi: Për shkak të dallimeve konceptuale, përpilimi i të dhënave statistikore nga kontabiliteti kërkon pajtimin dhe bën të nevojshme rregullimet e të dhënave burimore. Zgjidhja manuale e rreshtit dhe rregullimi do të marrin kohë.

Strategjitë zbutëse: Duhet të kryhet një analizë e ngushtë e të dhënave burimore në dispozicion të të gjitha subjekteve të SQP-së, si dhe të kategorizimit të saj përmes AQ-së bazë dhe politikave të aplikuara të kontabilitetit, për të identifikuar boshllëqet midis të dhënave që

rrjedhin nga KSP dhe SFSH. Bazuar në boshllëqet e identifikuar, algoritmet që shërbejnë si një „pajisje përkthimi“ mund të zhvillohen për secilin lloj të entitetit SQP. Këto duhet të zhvillohen së bashku midis kontabilistëve dhe përpiluesve të të dhënave statistikore për të siguruar integritetin e ekspertizës nga të dy sistemet raportuese. Pasi të zhvillohet, algoritmi duhet të mbahet i përditësuar me ndryshimet në kornizat referuese të raportimit statistikor (GFSM 2014 / ESA 2010 / MGDD).

Sfida 4: Njohja e njëkohshme e rrjedhave dhe stoqeve përkatëse

Përshkrimi: Duke ndjekur logjikën sistematike të “njohjes katërfish” brenda një ekonomie, stoqet dhe flukset reflektohen në sistemin e kontabilitetit me dy hyrje të dy njësive ekonomike. Integriteti i të dhënave statistikore të raportuara mund të kontrollohet lehtësisht pasi ndryshimet në stoqe duhet të jenë të barabarta dhe çdo pozicion i njohur duhet të përputhet me një palë tjetër. Pas të dhënave statistikore që përpilojnë aktivitete dhe rregullime, numrat nuk duhet të kenë mospërputhje.

Strategjitë zbutëse: Të dhënat e burimeve të ngurta dhe të strukturuar, të siguruar përmes një PK gjithëpërfshirës dhe çelësat efektiv të lidhjes kontribuojnë në një proces të pajtimit të shëndoshë që lejon të dhënat e SFSH për të përmbushur këto kontrole. Kapaciteti për regjistrimin adekuat të blerjeve, shitjeve dhe amortizimit të aktiveve jofinanciare konsiderohet si vendimtar për të nxjerrë vlerën e pozicioneve të aksioneve. Kryerja e një prove të vlefshmërisë duke kontrolluar shkurtimisht nëse stoqet dhe flukset janë korresponduese është një masë tjetër zbutëse në rrjedhën e poshtme të procesit të rakordimit.

Sfida 5: Përshtatja statistikore e informacionit të kontabilitetit

Përshkrimi: Vlefshmëria dhe besueshmëria e të dhënave statistikore mund të kufizohet nëse hartimi nuk është i strukturuar dhe udhëhiqet nga procedura manuale të padefinuara.

Strategjitë zbutëse: Një përshkrim i qartë mbi bazën e rregullave dhe mbi mënyrën e avancimit nga të dhënat e kontabilitetit në të dhënat statistikore duhet të sigurohet si një udhëzues për secilin lloj të entitetit të sektorit publik

brenda SQP, duke siguruar vlefshmërinë dhe besueshmërinë në procesin e përpilimit të të dhënave statistikore. Udhëzime të tilla mund të marrin formën e një manuali ndërlidhës, që përdoret si referencë, ose mjetet mbështetëse konkrete, të tilla si një tabelë lidhëse (dmth. excel) ose një algoritëm të zbatuar në një aplikacion softuerik (dmth. në mjedisin informatik të burimit të hapur të programimit ose një server i bazuar (SQL).

Sfida 6: Krijimi i një grupi koordinues pune për të zbatuar reformat e kontabilitetit dhe të statistikave të financave qeveritare

Përshkrimi: Shumica e vendeve punojnë sipas strukturave institucionale hierarkike, ku kontabiliteti, buxheti, thesari, statistikat, politika fiskale, etj., funksionojnë sipas detyrave të përcaktuara ngushtë dhe raportojnë vertikalisht nëpër departamentet e tyre përkatëse tek Ministri i tyre, drejtori i përgjithshëm, ose të ngjashme. Këto detyra, si dhe kultura administrative nuk janë të dizajnuara për të bashkëpunuar dhe koordinuar në zbatimin e projektit. Megjithatë, reformat e kontabilitetit dhe SFSH mbulojnë një shumëllojshmëri të gjerë të njësive dhe kërkojnë një qasje të unifikuar dhe të koordinuar të zbatimit.

Strategjitë zbutëse: Themelimi i një ekipi të caktuar të projektit i përfaqësuar nga të gjitha njësitë e ndikuara, të udhëhequr nga një menaxher i certifikuar i projektit. Një grup pune i përhershëm duhet të koordinojë konceptet dhe çështjet gjatë zbatimit dhe funksionimit të reformave të kontabilitetit dhe SFSH. Grupi i punës duhet të krijet me terma të qarta referimi dhe të sigurohet një mandat i qartë nga menaxhmenti i lartë për të koordinuar çështjet e projektit.

Referencat

European Communities, International Monetary Fund, Organisation for Economic Co-operation and Development, United Nations [UN] and World Bank (2009). System of National Accounts 2008. New York: UN.

European Union (2016). Manual on Government Deficit and Debt: Implementation of ESA 2010. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Union (2013). European system of accounts: ESA 2010. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

International Monetary Fund (2014). Government finance statistics manual 2014. Washington, D.C.: IMF.

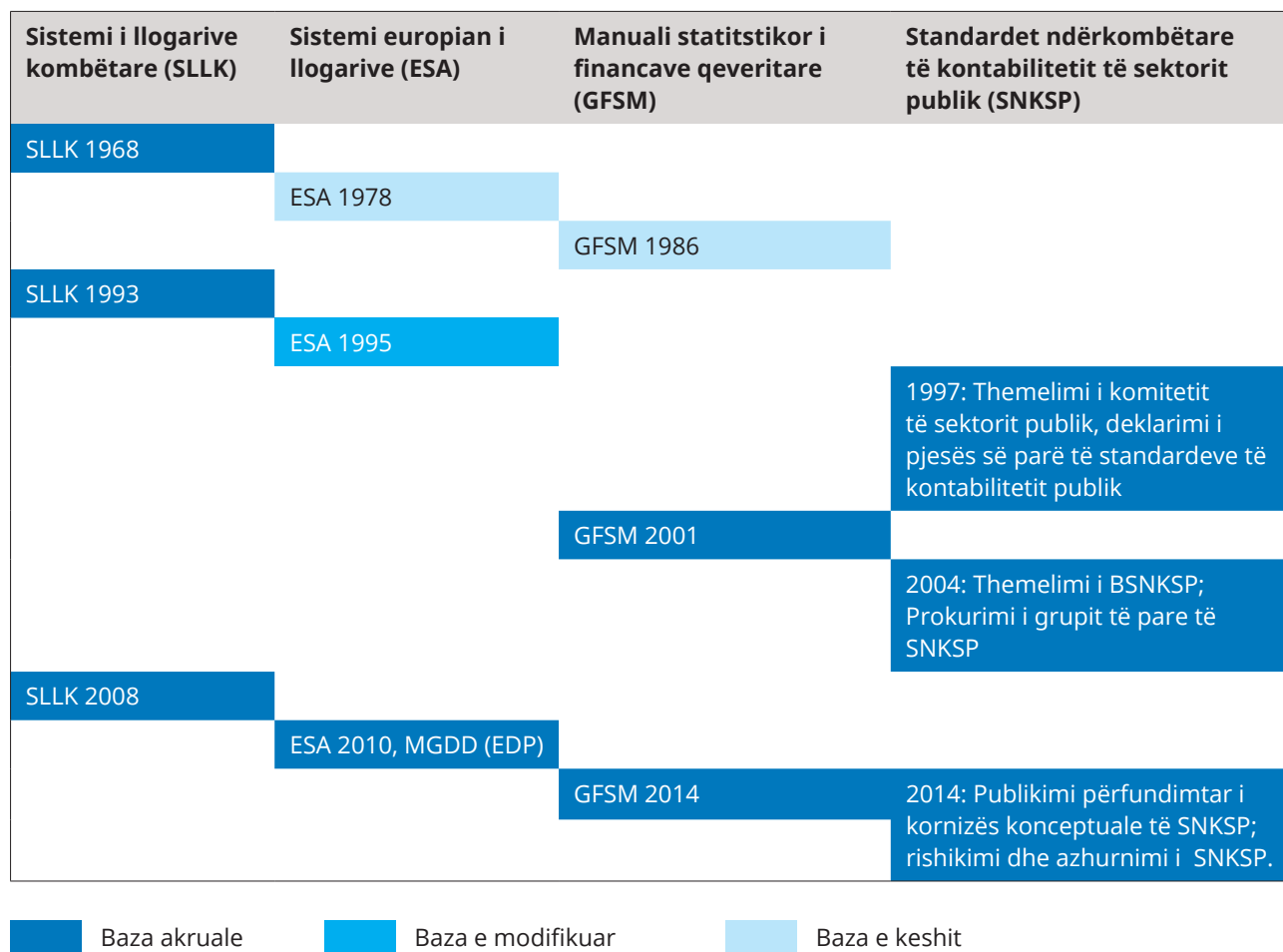
International Public Sector Accounting Standards Board (2018). Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements. New York: International Federation of Accountants.

International Public Sector Accounting Standards Board (2016). Tracking Table – SNKSP and GFS Reporting Guidelines: Comparison of recognition and measurement requirements. New York: International Federation of Accountants.

Swiss Federal Finance Administration (2011). Financial Statistics Methods and Concepts in Switzerland. Berne: Financial Statistics Section of the Swiss Federal Finance Administration.

Shtojca

Shtojca 1: Zhvillimet historike të kornizave referuese

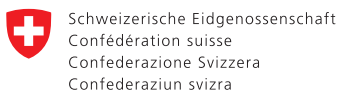
Burimi: ZHAW, 2018.

Programi PULSAR

Menaxhohet nga:

Bashkëfinancohet nga:

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

